

आधिकारिक पाठ्यक्रम 2025-26
OFFICIAL SYLLABUS 2025-26
मराठी / Marathi
कोड: H-441
कक्षा-दशम / Class-10th

विषयाचे नाव Subject Name	कोड Code	कालावधी Duration	परीक्षा चक्र Exam Cycle
मराठी Marathi	H-441	3 घंटे / 100 अंक 3 Hrs / 100 Marks	(ऑन-डिमांड) (On-Demand) अप्रैल और अक्टूबर April And October
विषय सूची / Table of Contents			
क्र.सं. Sr.No.	विषय / Topic		विवरण / Details
भाग-1: मूल माहिती Part-1 Basic Information			
1.1	सामान्य माहिती General Information		विषयाचे नाव, कोड Subject Name, Code
1.2	शिकण्याची उद्दिष्टे Learning Objectives		NEP 2020 यानुसार NEP 2020 Aligned
1.3	मुक्त शालेय वैशिष्ट्ये Open Schooling Features		१२ प्रमुख वैशिष्ट्ये 12 Key Features
1.4	मालमत्ता विभागाचा सारांश Marks Distribution		१०० गुणांचा विभाग Division of 100 Marks
भाग-२: अभ्यासक्रमाचा तपशील Part-2: Syllabus Details			
80 Marks			

Me

Q

f. Arit

परीक्षा समिति / Examination Committee
केन्द्रीय मुक्त विद्यालयी शिक्षा एवं परीक्षा बोर्ड
Central Board of Open Schooling & Examination
नई दिल्ली / New Delhi

		15 Marks
2.1	विभाग 'अ' - न वाचलेले आकलन Unseen Comprehension	
2.1.1	अनधिकृत प्रवेश Unseen Prose	07 Marks
2.1.2	अनधिकृत प्रवेश Unseen Poetry	07 Marks
2.2	विभाग 'ब' - व्याकरण Grammar	20 Marks
2.2.1	शब्द रूप Word Formation	04 Marks
2.2.2	संयुग Compound Words	04 Marks
2.2.3	भाषण आणि वक्तृत्व Idioms & Proverbs	04 Marks
2.2.4	वाक्यरचना Sentence Construction	04 Marks
2.2.	शब्द रूप Word Formation	04 Marks
2.2.6	संयुग Compound Words	04 Marks
2.3	विभाग 'क' - पाठ्यपुस्तक Textbook	30 Marks
2.3.1	गद्य विभाग Prose Section	12 Marks
2.3.2	पद्य विभाग Poetry Section	12 Marks
2.3.3	दीर्घ प्रश्न Long Answer Questions	06 Marks
2.4	विभाग 'डी' - लेखन कौशल्ये Writing Skills	15 Marks
2.4.1	परिच्छेद लेखन Paragraph Writing	05 Marks
2.4.2	पत्रलेखन Letter Writing	05 Marks
2.4.3	निबंध लेखन Essay Writing	05 Marks

परीक्षा समिति / Examination Committee
केन्द्रीय मुक्त विद्यालयी शिक्षा एवं परीक्षा बोर्ड
Central Board of Open Schooling & Examination
नई दिल्ली / New Delhi

2.4.4	वरवर पाहता Advertisement	05 Marks
भाग-३: शिक्षकांनी मूल्यमापन केलेले काम Part-3: Tutor Marked Assignment		20 Marks
3.1	सतत मूल्यांकन Periodic Assessment	05 Marks
3.2	एकाधिक मूल्यांकन Multiple Assessment	05 Marks
3.3	पोर्टफोलिओ Portfolio	05 Marks
3.4	ऐकणे आणि वाचणे Listening & Reading	05 Marks
4-9	इतर तपस्वी Other Details (QP Design, Chapter Breakdown etc.)	सविस्तर माहिती खाली दिली आहे. Detailed Below

1. LEARNING OBJECTIVES (NEP 2020)

१. भाषिक प्राविण्य: मराठी भाषेची चारही कौशल्ये (विचार करणे, बोलणे, वाचणे, लिहिणे) विकसित करणे.	1. Language Proficiency: To develop all four skills of Marathi language (listening, speaking, reading, writing).
२. साहित्यिक आकलन: मराठी साहित्य आणि संस्कृतीचे सखोल आकलन विकसित करणे.	2. Literary Understanding: To develop a deeper understanding of Marathi literature and culture.
३. व्याकरणाचे ज्ञान: मराठी व्याकरणाच्या नियमांचा व्यावहारिक आणि योग्य वापर शिका.	3. Grammar Knowledge: Learning the practical and accurate use of Marathi grammar rules.
४. मूल्य शिक्षण: मराठी संस्कृती आणि नैतिक मूल्यांचा स्वीकार.	4. Value Education: Acceptance of Marathi culture and moral values.

मुक्त शिक्षणाची वैशिष्ट्ये / Open Schooling Features

- लवचिक स्वयं-शिक्षण प्रणाली / Flexible Self-Paced Learning
- पत ठेव सुविधा / Credit Accumulation Facility
- मागणीनुसार परीक्षा / On-Demand Examination (April & October)
- ३०००+ सराव केंद्रे / Study Centers across India
- पौर्वात्य शिकवणीची मान्यता / Recognition of Prior Learning (RPL)
- दिव्यांग व्यक्तींसाठी विशेष टाईम / Special Provisions for Differently-Abled
- आश्चर्यकारक वयोमर्यादा नाही / No Upper Age Limit
- विषयनिहाय उत्तीर्ण होण्याची सुविधा / Subject-wise Passing
- क्रेडिट हस्तांतरण सुविधा / Credit Transfer Facility (TOC)
- स्वयं-अध्ययन साहित्य / Self-Learning Material (Print + Digital)
- ब्रिज कोर्स सुविधा / Bridge Course Facility
- १४ पेक्षा जास्त भाषांमध्ये साहित्याचा सराव करा / Study Materials in 14+ Indian Language

परीक्षा समिति / Examination Committee
केन्द्रीय मुक्त विद्यालयी शिक्षा एवं परीक्षा बोर्ड
Central Board of Open Schooling & Examinations
नई दिल्ली / New Delhi

गुणांच्या वितरणाचा सारांश: अनधिकृत आकलन (१४) व्याकरण (१६) पाठ्यपुस्तक (३०) लेखन कौशल्ये (२०) अवमूल्यन (२०) एकूण १०० गुण

Marks Distribution Summary: Unauthorized Knowledge (14) | Grammar (16) | Textbook (30) | Writing Skills (20) | Internal Assessment (20) = Total 100 marks

विभाग 'अ' अपरिचित आकलन

१४ गुण

उद्दिष्ट: विद्यार्थ्यांच्या न वाचलेल्या मराठी गद्य आणि पद्य समजून घेण्याच्या क्षमतेचे मूल्यांकन करणे.

विषय / Topic	वर्णन / Description	गुण / Marks
१. अनधिकृत प्रवेश (Unseen Prose Passage)	सोपे मराठी गद्य (१५०-२०० शब्द). मूल्यांकन: निर्धारण, शब्दार्थ, शीर्षक	07 Marks (MCQ/VSA)
२. अनधिकृत प्रवेश (Unseen Poetry)	सोपी मराठी कविता (१०-१२ ओळी). मूल्यांकन: अर्थ, मध्यम स्तरावरील कल्पनाशक्ती, प्रश्नोत्तरे.	07 Marks (MCQ/VSA)

विभाग 'ब' - व्याकरण

१६ गुण

विषय / Topic	वर्णन / Scope	गुण / Marks
१. स्पेलिंग	उपसर्ग आणि प्रत्ययांचा वापर.	04 Marks
२. संयुग	संयुक्त शब्दांची ओळख आणि पृथक्करण.	04 Marks
३. भाषण आणि वक्तृत्वकला	वाक्याचा वापर आणि अर्थ स्पष्ट करण्यासाठी.	04 Marks
४. वाक्यरचना	वाक्यांचे प्रकार (साधे, संयुक्त, आणि विरामचिन्हे).	04 Marks

विभाग 'क' - पाठ्यपुस्तक

३० गुण

विभाग / Section	वर्णन / Description	गुण / Marks
गद्य विभाग	पाठावर आधारित प्रश्न.	10 Marks
पद्य विभाग	कवितेवर आधारित प्रश्न.	10 Marks
दीर्घउत्तरी प्रश्न	पाठावर आधारित सविस्तर उत्तरे.	10 Marks

विभाग 'ड' लेखन कौशल्य / Section 'D' Writing Skills

20 Marks

कार्य / Task	व्याप्ती / Scope	गुण / Marks
१. परिच्छेद लेखन	दिलेल्या विषयावर 80-100 शब्दांत परिच्छेद लिहिणे.	05 Marks
२. पत्रलेखन	औपचारिक किंवा अनौपचारिक पत्र (१००-१२० शब्द).	05 Marks
३. निबंध लेखन	सविस्तर निबंध (१५०-२०० शब्द).	05 Marks
४. वरवर पाहता	दिलेल्या उत्पादना/सेवेसाठी जाहिरात तयार करणे (४०-५० शब्द).	05 Marks

शिक्षकाद्वारे तपासले जाणारे असाइनमेंट

(२० गुण)

घटक	वर्णन	गुण
शाश्वत मूल्यांकन	३ नियतकालिक चाचण्या (सर्वोत्तम २ ची सरासरी)	05
पोर्टफोलिओ	वर्गकार्य, स्व-मूल्यांकन, प्रकल्प समान	05
एकाधिक मूल्यांकन	प्रश्नमंजुषा, टोंडी परीक्षा, गटचर्चा	05

परीक्षा समिति / Examination Committee
केन्द्रीय मुक्त विद्यालयी शिक्षा एवं परीक्षा बोर्ड
Central Board of Open Schooling & Examination
नई दिल्ली / New Delhi

प्रकरणानुसार अभ्यासक्रमाचा तपशील / Detailed Syllabus Breakdown

गद्य विभाग (Prose Section)

खालील विषयांवर आधारित धडे शिकवले जातील:

क्र.	विषय / Theme	वर्णन / Description
1	साहित्यिक कथा / Literary Stories	सामाजिक आणि नैतिक मूल्यांवर आधारित एक कथा.
2	पात्र / Biographies	थोर व्यक्ती आणि समाजसुधारकांची चरित्रे.
3	निबंध / Essays	पर्यावरण, आरोग्य, क्रीडा आणि सामाजिक विषयांवरील लेख.
4	स्थलांतर वर्णन / Travelogues	विविध ठिकाणांचे प्रवास अनुभव.
5	विनोदी पाठ / Humor	हलके-फुलके आणि विनोदी पाठ.

पद्य विभाग (Poetry Section)

असेलमध्ये खालील प्रकारच्या कवितांचा समावेश आहे:

क्र.	काव्य प्रकार / Poetic Form	वर्णन / Description
1	संतवाणी / Devotional Poetry	संत ज्ञानेश्वर, संत तुकाराम इ. संतांच्या रचना.
2	देशभक्तीगीते / Patriotic Songs	देशप्रेम आणि राष्ट्रीय एकात्मतेवरील कविता.
3	निसर्ग काव्य / Nature Poetry	निसर्ग सौंदर्य आणि ऋतूंचे वर्णन करणाऱ्या कविता.
4	सामाजिक काव्य / Social Poetry	सामाजिक जाणीव आणि प्रबोधन करणाऱ्या कविता.

Detailed Grammar Topics

1. शब्द निर्मिती

क्र.	विषय / Topic	तपशील / Details
1	उपसर्ग / Prefixes	अ, अन, उप, प्र, प्रति, वि, सु, दु इ. चा वापर.
2	प्रत्यय / Suffixes	ई, आई, पणा, ता, त्व, करी, लू इ. चा वापर.

२. संयुक्त आणि वाक्यरचना

विषय / Topic	तपशील / Details
समास	द्वंद्व समास, तत्पुरुष समास, कर्मधारय समास, बहुव्रीही समास, अव्ययीभाव समास.
वाक्यरचना	साधे वाक्य, संयुक्त वाक्य, मिश्र वाक्य यांची ओळख आणि रूपांतर.
विरामचिन्हे	पूर्णविराम, स्वल्पविराम, प्रश्नचिन्ह, उद्गारचिन्ह इ. चा योग्य वापर.

परीक्षा समिति / Examination Committee
केन्द्रीय मुक्त विद्यालयी शिक्षा एवं परीक्षा बोर्ड
Central Board of Open Schooling & Examinations
नई दिल्ली / New Delhi

लेखन कौशल्य मार्गदर्शन / Writing Skills Guide

१. पत्रलेखन / Letter Writing

प्रारूप / Format:

- पत्ता आणि दिनांक (Address & Date)
- मायना (Salutation)
- विषय (Subject - औपचारिक पत्रासाठी)
- मुख्य मजकूर (Main Body)
- समारोप (Closing - आपला विश्वासू/नम्र)

प्रकार / Types:

- कौटुंबिक पत्रे (मित्र/नातेवाईकांना)
- व्यावहारिक/कार्यालयीन पत्रे (अर्ज, तक्रार पत्र)
- संपादकांना पत्र

२. निबंध आणि परिच्छेद लेखन Essay & Paragraph Writing

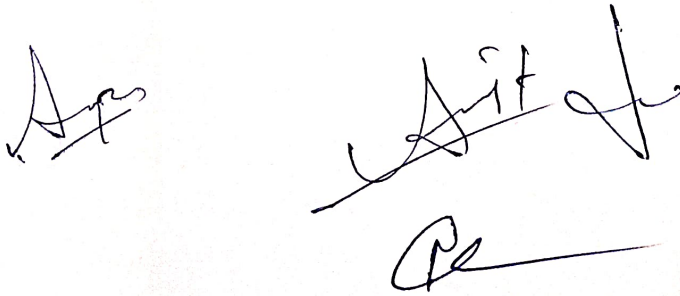
वर्णन / Description	मुख्य मुद्दे / Key Points
<ul style="list-style-type: none"> दिलेल्या विषयावर विचार व्यक्त करणे.	<ul style="list-style-type: none"> प्रस्तावना / Introduction मुख्य पोकळी / Content Body निष्कर्ष / Conclusion प्रभावी भाषेचा वापर करा.

परीक्षेच्या तयारीची रणनीती / Exam Preparation Strategy

विभाग / Section	धोरण / Strategy	संसाधने / Resources	वेळ / Time
अनधिकृत अवबोधन	दररोज एका शपथेचे आणि प्रश्नाचे समाधान.	मागील प्रश्नपत्रिका	30 mins daily
व्याकरण	नियम समजून घ्या आणि उदाहरणे सोडवा.	व्याकरण पुस्तक	45 mins daily
पाठ्यपुस्तक	कवितांचा भावार्थ आणि पाठांचे प्रश्न उत्तरे लक्षात ठेवा.	पाठ्यपुस्तक	1 hour daily
लेखन कौशल्य	दर आठवड्याला एक निबंध आणि पत्र लिहिण्याचा सराव करा.	सराव पुस्तिका	Weekly Practice

गुण विश्लेषण / Detailed Marks Analysis

विभाग / Section	घटक / Component	एकूण गुण / Total Marks
विभाग 'अ' (अनधिकृत अवबोधन)	गद्य (07) + पद्य (07)	14
विभाग 'ब' (व्याकरण)	शब्दरचना, समास, म्हणी, वाक्यरचना (4x4)	16
विभाग 'क' (पाठ्यपुस्तक)	गद्य (10) + पद्य (10) + दीर्घ प्रश्न (10)	30
विभाग 'ड' (लेखन कौशल्य)	परिच्छेद, पत्र, निबंध, जाहिरात (4x5)	20
बोर्ड परीक्षा एकूण (सैद्धांतिक) / Theory Total:		80 Marks
TMA शिक्षक अंकित असाइनमेंट	सतत (05) + बहुविध (05) + पोर्टफोलिओ (05) + ASL (05)	20
महायोग (Grand Total):		100 Marks

परीक्षा समिति / Examination Committee
केन्द्रीय मुक्त विद्यालयी शिक्षा एवं परीक्षा बोर्ड
Central Board of Open Schooling & Examination
नई दिल्ली / New Delhi